

החולץ ליבמתו פרק רביעי יבמות

א **רבי יוסי** אומר כל הנשים יתארכו. בעירובין (דף מו.) פי' בקונט' דאפילו ארוסות דוקא יתארכו אבל ינשאו לא דגור רבי יוסי ארוסה אטו נשואה ואין נראה דאי גרס צברייתא דרדופה רבי יוסי מתיר ליארס ולינשא מיד א"כ קשיא דרבי יוסי דהלא גזר אפילו ארוסה אטו נשואה כ"ש דהוה ליה למיגור נשואה רדופה אטו שאינה רדופה ואפילו גרס צברייתא דרדופה רבי יהודה מ"מ קשיא דהכי מוכח בפרק מי שהולאווהו (ג"ז סט) ובגמ' דייחידאה פליג עליה מצרייתא דרדופה ומנא קמא דמתניתין הוא ר"מ דלמנא ר"מ דרדופה הוא כר' יוסי דמתניתין דלא שרי אלס ליארס אבל לינשא לא זריכות להמתין שלשה חדשים דקאמר ר"מ היינו מלינשא אבל ליארס מיד שרי ואף על גב דקמני סתמא זריכות להמתין הכי נמי קמני בפרק ד' אחין (לעיל דף לה.) ושם) גזי גיורת וצויה ואנוסה ומפומה זריכות להמתין סתמא דרבי רבי יהודה וע"כ היינו דוקא לינשא דליארס אפי' נשואה שרי הכא ר"י ועוד הכי מוכח בגמ' דהדר ציה ר' יוחנן ממתני' דכרמא דקמני כולן זריכות להמתין דלמנא לינשא קאמר אבל ליארס שלש וגרסה כנו שפי' רש"י כאן דרבי יוסי שרי נמי ארוסה לינשא ולא פליג דרבי יהודה אלס בציצול לחודיה ומייהו מה שהצ"ח ראייה דשמעינן לרבי יוסי דמיקל בצמנה טפי מרבי יהודה בסוף פרק ד' אחין (ג"ז סט) אינה ראייה דלמנא צגירת ארוסה מיקל משום דמהפכת שלל מתעבר כדאמרין לעיל (דף לה.) אלס לעולם גזר ארוסה אטו נשואה ומצרייתא דרדופה היה יכול לדקדק אי גרס צה ר' יוסי דלא גזר אפי' נשואה רדופה אטו שאין רדופה כ"ש דלא גזר ארוסה אטו נשואה והא דפסיק רבי יוחנן כר' יוסי ולא נקט ר' יהודה כיון דשייהס שוין משום שצ"ח לפסוק כרבי יוסי גס בציצול או נקט ר' יוסי כרפי' צקונטרס משום דיימוקו עמו וא"ת כשמניה בגמרא (לקמן מג.) אימא רבי יוסי אומר כל הנשים ינשאו ופריך וליה ליה לרבי יוסי להצמין ומאי קשיא ליה ניימא דכל הנשים לאו דוקא ואלרוסות דוקא קאי ולא אנוסות דמעיקרא נמי לא היו כל דוקא דלא היו קאי אלס אנוסות דלרוסות שרי אפילו לינשא וי"ל דלא דמי דהשתא הו כל דוקא וקאי שפיר צין אלרוסות צין אנוסות אלס שהיוק דמשמע יתארכו אין ינשאו לא לא קאי אכל נשים אלס אנוסות לחוד אבל פשטא דמתניתין

א **וי מינסא דלמא מיעברא.** לאחר לידתה ומיעבר עליה חלצה וקטלה לזרה צרעב: **ממסמא ליה.** מאכילתו: לא יהב לה בעל. משום דלאו צריה הוא: **וליסבעיניה ליורשים.** של בעל ראשון: **אשה נושה לצא לצ"ה.** ולתנוע יורשים שציל צנה: **והורגה אם צנה.** על כרחיה מת צנה צרעב: **הי יניחו צטולות הי יניחו ארוסות.** הא חדא היא דהיכי משכמת לה צטולה צימה אלס לא ארוסה: **הי קאמר.** כלומר לא תמני אחת ואחת דמשמע מרי מייל אלס כולה חדא קמני ופרושי קמפרש אחת צטולות ואחת צטולות וכגון שנתארמלו או נתגרשו צין מן האירוסין דהיינו צטולות צין מן השואין דהיינו צטולות: **הפכה כר' יוסי.** דשרי ארוסות לינשא הואיל וליכא למיחש לנרע ראשון וגשואה ליארס. והאי דנקט ר' יוסי ולא רבי יהודה דהא רבי יהודה נמי שרי ארוסה לינשא כדפסיק אלס משום דר' יוסי ניימוקו עמו: **מכלל דייחידאה פליג עליה.** תנא קמא דלאמר לא ינשאו ולא יתארכו אחת ארוסות ואחת צטולות דלסר אפי' ארוסות ליארס כ"ש לינשא יחידאה היא ולא סתמא דרביס היא: **ה"ג אין ופסניו.** צנימותא: **רדופה.** רגילה. וגס סמוך למיתמו ועמדה צצית אציה זמן מרובה דליכא למימר מעוברת היא: **או שהיה לה עפע.** ולא שימשה: **עקרה.** שנעקר רחמה ונטלה האס שלה: **אילנות.** ממעי אמה לקייה היא ואין לה סימני שער ודדים: **או שאינה ראויה לילד.** לאתמוי [מחמת] סמא או חולי: **כולן זריכות להמתין.** דגזרו שאינה ראויה אטו ראויה: **ממסני' דכרמא.** שנסנית צכרס ציצנה מחמת אותה משנה חזר צו: **צכרס ציצנה.** שהיו יושבים שורות שורות כעין (ט) הכרס: **לא חש לקימתיה.** למה שהיא טומן ומוליא מפיו כלומר לדיבורו: **ססס ואח"כ מחלוקת היא.** דהא איפלגו עלה ר' יוסי ור' יהודה: **מחלוקת ואחר כך ססס.** צין סססס אחריה מיד (א) באחד מהס צין סססס טורח שפטיש (עירובין סט.) עקרה. מחמת מול, שכבר ישאלת לג' צני אלס ולא יליה לכן והחוקק עקרה (ע"ט.) אילנות. ממעי אמה יש לה סימני שאין לה שערות ולא דקין, ולשון אילנות דזרימתא, כאל זה שאני יולד (ע"ט.) שאינה אריה לילד. מחמת משקה סס (ע"ט) או: שענקר צית הירון שלה (תובנות ט.) דברי ר' מאיר. אלמא ר"מ הוא דגזר כהיא דפשעו"ט לן דלמה מעוברת וה"ה לארוסה (עירובין סט.) הלבנה כסחם משנה. רבי הוא סדר המשנה, וכשראה דרבי חסד ושרו האירי סס אומן עליהן כדי שלא יהו שניה מפי יחד וגרלן כאלו שנו מפי המרובים וישו כמות (ביצה ב.) לא חש לקמחיה. למה שהוא טוחן, אלס תטין אלס פסולת (פסחים טז.) טוחן ומוליא סוין ואינו חושש כלומר מרבה דברים שאינם טובים (ד.) מחלוקת ואחר כך סחם הלבנה כסחם. כל מחלוקת שנתלקו מלס ואחר כך סחם לו צממתו כאחד מהן הלבנה כמות, דיון דלממה אחר המחלוקת ש"מ דקמו רצון צטעימיה ומסבחה טעמא דהאך (ע"ד א.)

א (עירובין מו.)
ב שס ע"ש כמזכות
ג ע"ש [מספספא פ"ו].
ד (עירובין וכוונות אי')
ה ר' יוסי ור"ה שאלות
ו פ' וירח ס"ס יג אכן
ז מוספספא אימא רבי יהודה
ח עין מוספספא לעיל לד:
ט קד"ה אלגל, (ז) [מספספא
סס.] (א) שצנת מו. וט"ז,
ו [פסחים פד. יומא מו.
סוכה דג, א.] [צ"ק קב. ע"ז
ז. דהא ר' ח.] [לעיל מהא].
ט [צ"ק לעיל בצמנה מהא].

גלוין הש"ס

גמ' א"ל הלי' בפתח. עין
חידושי הרשב"א צ"ק קב
ע"ה ר"י אלס הלכה:
רוב' סתם ואח"כ
מחלוקת רוב' וא"ת והא
אמר' רוב'. עין משנה
הרשב"א ס' קוד:

הגהות הגר"א

[א] גמ' צצית האכסריין.
י"ב צמספספא וירושלמי
אימא או שהן צעלה
למיתה סיס צ"ה צמזכות
ס ע"צ: [ב] שם ר' יהודה.
י"ב צמזכות שם צגירסא
רבי יוסי ובה מתוקן
קצת רש"י ד"ה הלכה
דקיק רבי יוסי משום
הצרימתא:

מוסף רש"י

הלכה כר' יוסי. דממר
ליארס מל (עירובין מו.)
דיחידאה פליג עליה.
הכן סתמא דמניא לעיל
אחת ארוסות ואחת
נשואות יחידאה הוא (ע"ט.)
רדופה לילך לבית
אביה. מיתה לגור צצית
אפי' צציר אחת ואינה
רגילה שם צעלה (ע"ט) כל
אלו אין דקין להעטר
(תובנות ט.) או שהיתה
היא חולה. ואינה מקבלת
טורח שפטיש (עירובין סט.)
עקרה. מחמת מול, שכבר
ישאלת לג' צני אלס ולא
יליה לכן והחוקק עקרה
(ע"ט.) אילנות. ממעי
אמה יש לה סימני שאין
לה שערות ולא דקין,
ולשון אילנות דזרימתא,
כאל זה שאני יולד (ע"ט.)
שאינה אריה לילד.
מחמת משקה סס (ע"ט)
או: שענקר צית הירון
שלה (תובנות ט.) דברי
ר' מאיר. אלמא ר"מ
הוא דגזר כהיא דפשעו"ט
לן דלמה מעוברת וה"ה
לארוסה (עירובין סט.)
הלבנה כסחם משנה.
רבי הוא סדר המשנה,
וכשראה דרבי חסד ושרו
האירי סס אומן עליהן
כדי שלא יהו שניה
מפי יחד וגרלן כאלו
שנו מפי המרובים וישו
כמות (ביצה ב.) לא
חש לקמחיה. למה שהוא
טוחן, אלס תטין אלס פסולת
(פסחים טז.) טוחן ומוליא
סוין ואינו חושש כלומר
מרבה דברים שאינם טובים
(ד.) מחלוקת ואחר כך
סחם הלבנה כסחם. כל
מחלוקת שנתלקו מלס
ואחר כך סחם לו
צממתו כאחד מהן הלבנה
כמות, דיון דלממה
אחר המחלוקת ש"מ דקמו
רצון צטעימיה ומסבחה
טעמא דהאך (ע"ד א.)

א **הלבנה כרבי יוסי** וה"ה דה"מ למזכר כר' יהודה אלס נקט כר' יוסי משום דיימוקו עמו: **ורבי יוסי מתיר ליארס ולינשא מיד א"כ קשיא דרבי יוסי דהלא גזר אפילו ארוסה אטו נשואה כ"ש דהוה ליה למיגור נשואה רדופה אטו שאינה רדופה ואפילו גרס צברייתא דרדופה רבי יהודה מ"מ קשיא דהכי מוכח בפרק מי שהולאווהו (ג"ז סט) ובגמ' דייחידאה פליג עליה מצרייתא דרדופה ומנא קמא דמתניתין הוא ר"מ דלמנא ר"מ דרדופה הוא כר' יוסי דמתניתין דלא שרי אלס ליארס אבל לינשא לא זריכות להמתין שלשה חדשים דקאמר ר"מ היינו מלינשא אבל ליארס מיד שרי ואף על גב דקמני סתמא זריכות להמתין הכי נמי קמני בפרק ד' אחין (לעיל דף לה.) ושם) גזי גיורת וצויה ואנוסה ומפומה זריכות להמתין סתמא דרבי רבי יהודה וע"כ היינו דוקא לינשא דליארס אפי' נשואה שרי הכא ר"י ועוד הכי מוכח בגמ' דהדר ציה ר' יוחנן ממתני' דכרמא דקמני כולן זריכות להמתין דלמנא לינשא קאמר אבל ליארס שלש וגרסה כנו שפי' רש"י כאן דרבי יוסי שרי נמי ארוסה לינשא ולא פליג דרבי יהודה אלס בציצול לחודיה ומייהו מה שהצ"ח ראייה דשמעינן לרבי יוסי דמיקל בצמנה טפי מרבי יהודה בסוף פרק ד' אחין (ג"ז סט) אינה ראייה דלמנא צגירת ארוסה מיקל משום דמהפכת שלל מתעבר כדאמרין לעיל (דף לה.) אלס לעולם גזר ארוסה אטו נשואה ומצרייתא דרדופה היה יכול לדקדק אי גרס צה ר' יוסי דלא גזר אפי' נשואה רדופה אטו נשואה והא דפסיק רבי יוחנן כר' יוסי ולא נקט ר' יהודה כיון דשייהס שוין משום שצ"ח לפסוק כרבי יוסי גס בציצול או נקט ר' יוסי כרפי' צקונטרס משום דיימוקו עמו וא"ת כשמניה בגמרא (לקמן מג.) אימא רבי יוסי אומר כל הנשים ינשאו ופריך וליה ליה לרבי יוסי להצמין ומאי קשיא ליה ניימא דכל הנשים לאו דוקא ואלרוסות דוקא קאי ולא אנוסות דמעיקרא נמי לא היו כל דוקא דלא היו קאי אלס אנוסות דלרוסות שרי אפילו לינשא וי"ל דלא דמי דהשתא הו כל דוקא וקאי שפיר צין אלרוסות צין אנוסות אלס שהיוק דמשמע יתארכו אין ינשאו לא לא קאי אכל נשים אלס אנוסות לחוד אבל פשטא דמתניתין**

א **דלמא איעברה ומעבר חלבה וקמלה ליה אי הכי דידיה נמי דידיה ממסמא ליה בביצים וחלב דידיה נמי ממסמא ליה בביצים וחלב לא ירב לה בעל וליתבעיניה ליורשים אמר אביי אשה בושה לבא לבית דין והורגת את בנה: אחת בתולות ואחת בעולות: הי גיהו בתולות והי גיהו ארוסות הי גיהו בעולות והי גיהו נשואות א"ר יהודה הכי קאמר אחת בתולות ואחת בעולות שנתארמלו או שנתגרשו בין מן האירוסין בין מן הנשואין ר' אלעזר לא על לבי מדרשא אשבחיה לר' אסי אמר ליה מאי אמור רבנן בבי מדרשא אמר ליה הכי א"ר יוחנן הלכה כר' יוסי מכלל דייחידאה פליג עליה אין והתניא ר' יהודה רדופה לילך לבית אביה או שהיה לה כעס בבית בעלה או שהיה בעלה חבוש בבית האסורין או שהיה בעלה זקן או חולה או שהיתה היא חולה או שהפילה אחר מיתת בעלה או שהיתה עקרה או זקנה או קמנה או אילנית או שאינה ראויה לילד ר' צריכה להמתין ג' חדשים דברי ר' מאיר ר' יהודה מתיר ליארס ולינשא מיד אמר רבי חייא בר אבא חזר בו רבי יוחנן אמר רב יוסף אי הדר ביה ממתני' דכרמא הדר ביה דתניא אמר ר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה שמעתי מפי חכמים בכרם ביבנה כולן זריכות להמתין שלשה חדשים אמר ליה ר' רבויא לר' זריקא כי עיילת לקמיה דר' אבהו רמי ליה מי אמר רבי יוחנן הלכה כרבי יוסי והאמר ר' יוחנן הלכה כסתם משנה ותנן כל הנשים לא ינשאו ולא יתארכו עד שיהיו להם שלשה חדשים אחת בתולות ואחת בעולות אמר ליה דרמא לך הא לא חש לקמחיה סתם ואח"כ מחלוקת היא ואין הלכה כסתם דאמר רב פפא ואיתימא ר' יוחנן מחלוקת ואחר כך סתם הלכה כסתם סתם ואחר כך מחלוקת אין הלכה כסתם מסתמין ואזיל ר' אבהו אכתפיה דרבי נחום שמעיה מנקיט ואזיל הלכתא מיניה בעא מיניה מחלוקת ואחר כך סתם מאי א"ל הלכה כסתם סתם ואחר כך מחלוקת מאי אמר ליה אין הלכה כסתם סתמא דמתני' ומחלוקת רבי**

א) וכ"כ הסופסוף עירובין סט. ב) אולי צ"ל דמיימי מחתא מהא דלרי' יוחנן דהלכה כרבי יוסי דלמנייהו להי כולל.

א) **וכ"כ הסופסוף** עירובין סט. ב) **אולי צ"ל דמיימי מחתא מהא דלרי' יוחנן דהלכה כרבי יוסי דלמנייהו להי כולל.**